

DANSK CENTRALBIBLIOTEK
FOR SYDSLESVIG

Årsberetning 2012

Indledning

Den daglige ledelse kan se tilbage på et udfordrende år 2012. Udfordringerne har ligget såvel på det faglige område som på personaleområdet. Udfordringer gribes i biblioteket og medarbejderne har bidraget ud over det forventelige med at få hverdagen til at hænge sammen.

Som det fremgår i det følgende har vi haft vakance på en nøgleposition og været ramt af fravær i en længere periode på en anden tilsvarende position. Der er forsøgt at kompensere for den daglige drift i form af vikarer, men konsekvenserne heraf har været, at udvikling og nytænkning har stået noget på stand-by i nogle områder.

Trods disse betingelser er der alligevel sket ting og sager, fordi medarbejderne er indstillet på optimering, kvalitetsforbedringer, lettelse af arbejdsopgaver, kompetencetilegnelse, formidling af alle bibliotekstilbuddene så bredt som muligt i hele landsdelen. Med kort varsel er der arrangeret aktiviteter i filialerne i f. eks. efterårsferien – med succes.

I form af sund stædighed er det lykkedes at få optimeret fakturaernes flow, fra modtagelse til betaling. Med indsigt og forståelse for udvikling på lønområdet har det været muligt at out-source denne opgave på prøve & meget meget mere.

FORMIDLING

Team voksen

Brugerundersøgelsen fra januar 2012 viser, at 97 % af bibliotekets brugere er meget tilfredse eller tilfredse med deres besøg på biblioteket. De fleste synes om den åbne og lyse indretning, men en del mener, at der mangler siddepladser og hygge, hvilket vi er enige med brugerne i, og vi har i løbet af året arbejdet med forslag til forbedringer. Bibliotekets studietur til Tårnby Bibliotek og Danmarks Radio gav os ny inspiration og anledning til at handle på teamets ideer. Vi har fået flere stole og nye musikreoler og har blandt indrettet to studierum "Havestuen" og "Maries kammer", som mindre grupper kan låne. Bibliotekets indretning er en løbende proces, som hele tiden kan og vil blive forbedret.

Ved "Den Danske Trappe" har vi opsat en fladskærm. Vi har købt "AV-pakken", som giver mulighed for at vise DR's kanaler. Her kan de besøgende blandt andet se danske nyheds- og kulturudsendelser, men også andre udsendelser såsom "Danskernes Akademi". Ved rundvisninger bruges skærmen ofte til at vise en film om biblioteket. Vi har i årets løb haft rigtig mange rundvisninger. Eksempler på grupper er lokalafdelinger af Grænseforeningen, gymnasier fra Danmark, tyske gymnasier med danskundervisning, voksne der modtager danskundervisning endda helt fra Hamborg. Alle danskurser på biblioteket får en rundvisning. Dertil kommer biblioteksorienteringer på biblioteket af de større klasser i de danske skoler. Vi har blandt andet også besøgt A. P. Møller Skolen for at give dem biblioteksorientering lokalt.

Biblioteket er en stor del af "litteraturfest. nu". Festivalen, som foregår i september hvert år. Der var i 2012 deltagelse af ni nordiske og to tyske forfattere. Også i det 3. år for litteraturfest.nu deltog forfattere, som hver især gav tilhørerne gode oplevelser.

Festivalen har været i gang i flere år og er kendt blandt de nordiske forfattere. Når de bliver inviteret, giver de ofte til kende, at de allerede har hørt om festivalen fra deres kolleger. Da Ida Jessen blev inviteret, sagde Helle Helle til hende "Dét skal du tage til, det er så hyggeligt."

Vi forsøger at skabe en særlig stemning, bl.a. inviteres forfatterne hver dag til frokost på biblioteket. Forfatterarbejde er ofte ensomt, og her er der mulighed for, at de kan mødes med deres kolleger. Afslutningen af litteraturfest.nu var i foredragssalen, hvor Kjartan Fløgstad, Majgull Axelsson og Ida Jessen deltog. I pausen var der stort kagebord med forskellige lagskager. Så publikum fik både noget til hjernen og maven. I år deltog også Herbjørg Wassmo fra Norge. En norsk journalist var med, og derfor er festivalen nu også omtalt i NRK – den norske pendant til DR.

Litteraturfesten arrangeres i samarbejde med blandt andet Nordisk Informationskontor.

"Filmklubben Biffen" er en stadig succes. Den øger kendskabet til nordiske film og giver sydslesvigerne mulighed for at se film på originalsproget. I år var publikumsmagneterne "Hvidsten gruppen", som 130 så og "En kongelig affære" med 165 personer. Vi er rigtig glade for det høje besøgstal på de kendte film, men vi lægger også vægt på at have både film og andre arrangementer for smallere målgrupper.

I løbet af året har vi haft besøg af Overborgmester Simon Faber, der fortalte i "Dét der om torsdagen". Tom Buk-Swienty fortalte om bogen "Dommedag Als", som nu skal filmatiseres. Chili Turéll fremførte monologen "Margrete" i anledning af 600 året for Margrete 1's død på Flensborg Fjord. Lisbeth Zornig Andersen fortalte om biografien "Zornig – Vrede er mit mellemnavn". Umiddelbart efter at aftalen var kommet i stand blev hun formand for børnerådet. Det er herligt, når vi rammer plet med et aktuelt emne eller en person, der har et budskab, som bliver omtalt.

Som noget helt nyt havde vi en julekoncert med Frøya Gildberg og Charlotte Katharina Andersen som blev akkompagneret af Peter Geilich ved flygelet. Det er noget særligt, når vi har brugere af biblioteket, som er professionelle musikere. Det var en flot og hyggelig koncert i blå sal - vi håber, at julekoncerten bliver en tradition.

Vi deltog i nordiske/danske tiltag som "Nordisk Biblioteksuge" og "Forskningens døgn". Men havde i øvrigt arrangementer sammen med mange forskellige arrangører fra Sydslesvig. Det er yderst sjældent at biblioteket står som enearrangør af aktiviteter simpelthen begrundet i at man når en bredere målgruppe ved at lave aktiviteter sammen. Derudover har vi haft vores faste arrangementer med oplæsning i "Bogcaféen" samt "Læs bogen se filmen", hvor deltagerne læser en bog af en dansk forfatter og efter et kort oplæg fra en biblioteksmedarbejder ser filmen.

Biblioteket servicerer ca. 20 læsekredse, det er både gængse læsekredse og danskurser i Sydslesvig og Tyskland i øvrigt. I år har vi bestilt 132 sæt til læsekredsene. En af dem er "Bibliotekets læseklub", som læser nordiske forfattere og især de forfattere, der besøger biblioteket til forfatteraftener og litteraturfestivalen. Klubben – som er åben for alle - består af ca. 12 kvinder, som mødes en gang om måneden og diskuterer en bog ud fra mange synspunkter og der er sjældent enighed. Men der er enighed om, at bøgerne altid er bedre efter at læseklubben har talt om dem. Nogle gange afslutter klubben med at se et interview med forfatteren på fladskærmen eller på "Forfatterskærmen". På forfatterskærmen, som er kommet i stand ved et samarbejde med danske biblioteker, kan de besøgende høre otte danske forfattere fortælle. Forfatteren "står" og venter på de besøgende. Det har givet en del sjove episoder, når de forbipasserende troede, forfatteren var et sted i biblioteket.

I voksenudlånet har vi haft udstillinger: Installation med papirstrimler af Helena Rytkönen og Årets pressefoto. Til Årets pressefoto udarbejdede underviser Georg Buhl et oplevelsesark

med forslag til fem ture for skoleklasser – et forsøg på at lave ”skoletjeneste” på de aktiviteter biblioteket tilbyder alene og sammen med andre. Derudover havde vi en udstilling med værker af Johannes Larsen, Kamilla Talbot og Michael Herstand i salene.

Biblioteket tilbyder adgang til netlydbøger og e-bøger. I 2012 har udviklingen og efterspørgslen været størst på e-bøger fra E-reolen. Stigningen er firedoblet. Mange brugere kontakter os via telefon, mail eller kommer forbi og får en personlig rådgivning omkring download af e-bøger. Andre er kommet for at få hjælp til deres pc både teknisk og til søgning. I år har vi ikke haft e-lærings kurser, men brugerne har efterspurgt dem, så det genoptager vi i 2013.

I bogbusserne er de ”nye” bibliotekarer fra udlånet i Flensborg i løbet af året kommet ind i de nye rutiner, hvilket bl.a. giver sig udslag i det forøgede udlån fra bogbusserne. Bogbusserne har i årets løb fået nye og spændende opgaver inden for mindretallet, således er der kommet nye opgaver til, bl.a. dansk/tysk kulturdage i Harreslev.

En livsnerve for os er også de faglige kontakter til biblioteksverdenen i Danmark. Personalet har deltaget i møder, kurser og temadage, og hver gang giver det læring og ny inspiration til gavn for bibliotekets udvikling og drift. Det øger medarbejderens ekspertise og personlige udvikling. Det samme gælder personaleturen til Amager. Det var en lang dag med mange køretimer, men det blev opvejet af den inspiration turen gav, og det at personalet var ”på tur”. Mange øjne ser mere. Dejligt var det også, at det vi så, medførte et fælles ønske om at forbedre og udvikle. Men vi kunne også se at Dansk Centralbibliotek er med i front.

I 2012 har team voksen været uden egentlig leder. Teamet har haft to vikarer til at være med i driften i hverdagen og med godt samarbejde og lavt sygefravær i teamet, anser medarbejderne året for et godt år, selv om de ikke har kunnet gøre alt det, de gerne ville. Bogbusserne har været til diverse ekstraordinære arrangementer i 2012. Der var forældre-aften i Læk børnehave den 20.3., der var kulturdage i Harreslev hvor bogbussen var med den 10.5., til årsmødet var busserne i Ladelund, Egernførde, Husum og Slesvig og så var der bogbustræf i Skovlund den 18.8. i anledning af de tyske bogbussers 50-års jubilæum. Filialerne i Husum og Slesvig har været præget af nedad gående aktiviteter, hvilket blev forsøgt imødegået ved at lave aktiviteter i efterårsferien. Filialerne vil få høj prioritet i 2013 for at kunne leve op til bibliotekets forpligtelse om at betjene brugere, som har langt til et bibliotek. DCB håber brugerne vil tage imod bibliotekstilbuddet, så de fysiske filialer kan fyldes med liv.

Team Børn

2012 har været et dejligt, travlt og spændende år i børnebiblioteket.

Vi har taget fat på nye arrangementstyper, men også fastholdt de velkendte og traditionsrige publikumssucceser – Fastelavnsfesten, 4 års-festen, Halloween og Juletræsfesten.

Et nyt samarbejde mellem Dansk Sundhedstjeneste og børnebiblioteket har resulteret i ”Kom godt i gang” - et torsdagstilbud til forældre med børn fra 0-3 år. Forældre og børn inviteres hver torsdag (januar – marts, september – november, kl. 15.30) til en halv times fortælling, snak, leg eller sang, hvor der er fokus på de mindste børn. Børn og forældre er i selskab med enten en sundhedsplejerske eller en børnebibliotekar, der står for det faglige indslag. Det nye initiativ er velbesøgt og fortsættes i 2013.

Et nyt tiltag i 2012 var et tilbud om ABC-café. Tre første klasser fra Cornelius Hansen-Skolen, Jens Jessen-Skolen og Bøl-Strukstrup-Skole var inviteret til ABC-café i børnebiblioteket, hvor programmet stod på abc-lege, sang, historiefortælling, spisning og leg. Alle tre første klasser kom to gange til ABC-café og ved elevernes andet biblioteksbesøg var det mærkbart, at børnene var blevet mere ”dus” med både børnebibliotekarer og børnebiblioteket. De mange positive tilbagemeldinger betyder at vi gentager tilbuddet i 2013.

Tusind tak for et alletiders arrangement den 1. oktober. Vi nød det meget. Det er altid givende og hyggeligt at besøge jer. Også tak til dine to kolleger. Vi glæder os til at se, hvad I finder på næste gang.

Mange hilsner

1.-2. klasse i Bøl/Strukstrup Danske Skole, Christiane og Anne Karin

Endnu engang 1000 tak til dig og din ABC-crew. Vi nød i fulde drag de to formiddage på Dcbib. Jeg tror ikke på, at man kan organisere og gennemføre et bedre ABC-program. Både min kollega og jeg og ikke mindst børnene fik så utrolig meget ud af det. Vi kan slet slet ikke komme i tanke om noget, der skulle have været anderledes. Altså, vi under alle børn et besøg i ABC-caféen....

Vi ses måske til Halloween eller til JUL.

Venlige hilsener og på vegne af 1. klasse
Sabrina Gleisenstein

Sommeren blev skudt i gang med Vilde Valde-festen i bibliotekshaven, hvor børn fra Duborg Børnehave og Sortevejens Fritidshjem skulle se om deres kartoffelpasning i bibliotekets have havde båret frugt i form af en masse kartofler. Siden april måned havde børnene nemlig passet og vandet deres kartofler, som de selv havde sat i spande. Ved den ugentlige kartoffelvanding havde børnene fået fortalt historier af børnebibliotekarer og bagefter leget i børnebiblioteket. Vilde Valde-festen var for alle interesserede, og der deltog mange der oplevede en ildsluger, kartoffelkonkurrencer, lege i bibliotekshave med musik, samtidig med at der kunne nydes sprøde kartoffelpandekager og liffige sommerdrinks.

Pilotprojektet "Sommerunger" var også et nyt tiltag i 2012. Sammen med samarbejdspartnere fra Feriekontoret og Skoleforeningen tilbød Aktivitetshuset og biblioteket et flot og alternativt ugeprogram til sydslesvigske børn, der ikke havde været så heldige at komme på ferieophold i Danmark. I alt 22 børn tog i mod tilbuddet, som bl.a. gav dem en masse oplevelser, flotte selvproducerede kunstværker - og nye venner. Også dette projekt videreudvikles og tilbydes igen i 2013.

"Sommerbogen" var en ny konkurrence, der fandt sted i løbet af sommerferien. Børn fra 7-13 år blev opfordret til at læse en masse bøger og til at give en lille vurdering af hver bog. De deltog dermed i en konkurrence om at vinde boggaver, t-shirts, klistermærker og muleposer. Der blev læst rigtig mange bøger og biblioteket kunne udlevere gevinster til 10 glade vindere.

I forbindelse med en udstilling om grønlandsk kunst tilbød biblioteket sammen med Nordisk Informationskontor og Centralen for Undervisningsmidler, at skoleklasser kunne få en introduktion til Grønland og til grønlandsk kunst. Der var så stor interesse for deltagelse at flere skoleklasser desværre fik afslag. Bag denne formidling stod kulturformidler Marie Monrad, og erfaringerne herfra var så gode, at både Nordisk Informationskontor og biblioteket vil arbejde videre med udstillingsformidling. En aftale mellem Nordisk Informationskontor, Sydslesvigs danske Kunstforening og Dansk Centralbibliotek om at lave kunstformidling over for brugerne og orientere medarbejderne forud for udstillinger med henblik på bedre "salg" af tilbuddene er også indgået i 2012.

"Bjørnenes Hus" er titlen på en vandrestilling, der med sjove og skæve rekvisitter fortæller historien om Guldlok og de tre bjørne. Børnebiblioteket havde rekvireret udstillingen, og alle børnehaver i Sydslesvig blev inviteret til en formiddag i børnebiblioteket, hvor børnebibliotekarer fortalte historien om Guldlok, og hvor børnene bagefter kunne lege i udstillingen. Der var travlhed i børnebiblioteket, der hver dag havde nye børn på besøg. I forbindelse med udstillingen blev små børn og deres forældre også inviteret til en aften i pyjamas og med sovedyret i hånden, hvor der blev fortalt godnathistorie.

"Efterårsunger" var endnu et nyt tilbud – denne gang til børn i Husum og Slesvig med et program for arrangementer i efterårsferien. Børnene kunne være med til cirkeldigte, filtning, historiefortælling og stomp. Der deltog 40 børn. Også Efterårsunger bliver videreudviklet med henblik på gentagelse i 2013.

Dola's dukketeater, fortælling og powerpoint-historie er ingredienser, når Husum Danske Børnehave kommer på besøg på Husum Bibliotek. En aftale omkring børnehavens faste

biblioteksbesøg kom i stand i efteråret. Ordningen, der er til glæde for både børn, pædagoger og bibliotekspersonale fortsætter.

Med baggrund i de gode erfaringer fra Bjørnenes Hus, blev alle børnehaver i Sydslesvig inviteret på et julebesøg i børnebiblioteket. Her skulle de høre og se historien om Jul hos Peddersen og bagefter pynte Peddersens noget utraditionelle juletræ med pynt, som de selv havde medbragt. Og selvfølgelig skulle der også danses om juletræet, synges nye og gamle julesange og spises pebernødder. En rigtig hyggelig december med besøg hver eneste dag af mange glade børn, så dette tilbud vil dukke op igen i julemåneden fremover. Godt at have interne medarbejdere, som har skruet hænderne rigtigt på til fremstilling af rekvisitter som Peddersens juletræ.

Dola's dukketeater har gennem mange år glædet både børn og voksne og også i 2012 har Dola og dukketeateret været en vigtig del af bibliotekets tilbud for børn.

Sammen med Gabriele Kosmol-Fisher, konsulent for skolebibliotekarerne, har børnebiblioteket gennemført 2 arrangementer knyttet til nationale kampagner i Danmark – Stormester i oplæsning og Smart Parat Svar. Ved begge arrangementer deltog dygtige og engagerede elever, der var med til at sende to kammerater videre til de finaler i Danmark. Samarbejdet udvides i 2013 hvor der udover de nationale kampagner også samarbejdes omkring et stort udstillingsprojekt med workshops – BIBIANA, hvor rigtig mange af de danske organisationer har involveret sig både med medarbejdere og økonomiske midler.

Biblioteksstyrelsen udgav i 2008 en rapport med 10 bud på fremtidens biblioteksbetjening af børn. Disse 10 bud danner baggrund for tiltagene og aktiviteterne i børnebiblioteket og afspejles også i resultataftalen. Bag om det hele ligger en faglig holdning om at give børn og unge biblioteksoplevelser gennem deres opvækst og skolegang, som styrker deres sprog- og læsekompetencer.

I 2012 har rigtig mange børn og unge fået biblioteksoplevelser; børnebibliotekets besøgstal ved arrangementer er nemlig fordoblet!

Den Slesvigske Samling

Den Slesvigske Samling har også i 2012 dannet rammen om en lang række aktiviteter, med et markant stigende publikumstal og en generel positiv udvikling til følge.

Godt fra start med Wolf Biermann

For Den Slesvigske Samling kom året 2012 for alvor i gang med et brag af en oplevelse, da Wolf Biermann optrådte i forbindelse med Samlingens deltagelse i programmet for vandreudstillingen "Was damals Recht war" om uretmæssige henrettelser i nazi-tiden. Koncerten tiltrak et meget stort publikum, som kunne have været væsentlig større hvis biblioteket havde rådet over en endnu større sal.

Kulturarv i nyt lys

I løbet af året er der sket meget for Den Slesvigske Samlings ældste litteratur: I foråret har den dygtige bogrestaurator Bogusław Radis i Lübeck tryllet med fire af samlingens perler med midler fra kulturministeriet i Kiel. Heriblandt en speciel Flensborg-udgave af Jyske Lov og Den Slesvigske Samlings tredje-ældste bog, den Slesvig-Holstenske Kirkeordinans af 1542 i en udgave fra 1601. Disse værkers hjemkomst udløste en spændende foredragsaften i et samarbejde med studieafdelingens ph.d.-studerende Karsten Merrald Sørensen, som holdt et glimrende foredrag om hvordan de restaurerede værker genspejlede Slesvigsk kirkehistorie i 16- og 1700-tallet.

Midler fra Slesvigsk Samfund har muliggjort en digitalisering og ocr-skanning af to af Samlingens absolutte juveler: Danckwerth & Mejers "Newe Landesbeschreibung" (Slesvig 1652) samt Pontoppidan & de Hofmans bind 7 af Den danske Atlas om Hertugdømmet Slesvig fra 1763.

Begge værker har en uvurderlig stor topografisk, kartografisk og historisk værdi. Især nu hvor begge værker foreligger i digitaliseret og ocr-scannet form, er deres brugsværdi uovertruffen: ocr-scanningen muliggør at man via et almindeligt søgefelt frit kan søge efter enkelte ord i teksten, selv om teksten måtte være gotisk. Før i tiden ofte skulle bruge dage eller uger for at finde bestemte begreber i svært tilgængelige tekster.

Men hermed slutter indsatsen for bevaringen af Samlingens kulturskatte ikke: Midler fra Augustinus Fonden, A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal Slesvigsk Samfunds Fond samt, har finansieret et nyt fugtighedsreguleret skab, som skal rumme og bevare hele Den Slesvigske Samlings boghistoriske bestand på ca. 650 værker. En væsentlig del af den historiske bogsamling går tilbage til Den Slesvigske Samlings grundlægger Gustav Johannsens oprindelige bestand. Fra Dansk Centralbiblioteks ældste dokument fra 1591 til 'Generalmajor C.F. v. Holtens Erindringer' fra 1899, repræsenterer den historiske bogsamling levendegjort historie mellem Kongeåen og Ejderen.

Samlingens nye udtryk

Også i sin fysiske fremtoning er der sket forandringer i Den Slesvigske Samlings visuelle udtryk. En storsindet digital gave fra Danmarks Fotomuseum med unikke 1864-billeder, pryder ny Samlingen. Samtidigt blev Samlingens mange reol-gavle erstattet med en kronologisk gennemgang af elleve væsentlige begivenheder i Slesvigs omskiftelige historie som en orienterende tidslinje.

Kendskab til Slesvigs historie

For yderligere at forøge befolkningens kendskab til Den Slesvigske Samling og for at oplyse publikum på begge sider af den dansk-tyske grænse om slesvigsk historie, har samlingens historiker Jan P. Jessen også i 2012 holdt en lang række foredrag om selve samlingens historie og om mange andre slesvigske emner: 30 foredrag mellem Tønning og København blev det til. Forøget kendskabet til Sydslesvig er også baggrunden for at Jan P. Jessen er blevet tovholder for 'Historisk Atlas over grænsen'. Historisk Atlas er et online-atlas som med baggrund i nutidige og historiske kort anskueliggør en lang række historiske lokaliteter – nu også snart i Sydslesvig. Historisk Atlas sydslesvigske del har modtaget mange fremragende bidrag i form af tekster og billeder fra lokale museer og arkiver. Projektet vil blive afsluttet i Sydslesvig i løbet af foråret 2013.

Et af højdepunkterne i 2013, bliver når Jan P. Jessen skal repræsentere den Slesvigske Samling med en række foredrag på en konference om slesvigsk historie på et universitet i Iowa i USA – men mere herom i årsberetningen for 2013!

Team Information

Året 2012 har været et travlt år med nogle store udfordringer. Efter organisationsændringen i 2011 var det vigtigste for os at få arbejdsopgaverne på plads så det passer til teamets ressourcer – det er vi stadig i gang med. Vi evaluerer løbende for at få flow i arbejdsgangene. Det har været svært at få tingene til at hænge sammen i teamet for lige så snart der er sygdom, der afvikles ferie/afspadsering/kurser skal arbejdet prioriteres og andet bliver liggende. Det er bemandingen i Informationen og betjeningen af publikum, der prioriteres højest, men det har alligevel været svært af få dækket vagterne. Takket være kollegaer fra andre team har det været muligt at klare i nødsituationer.

Projekt

Et stort projekt "Høj kvalitet i bibliotekets materialesamlinger" blev sat i gang i starten af året. Hensigten var at samle flere små samlinger rundt omkring i huset til ét stort depot, der skal bruges til opfyldning af udlånet i Flensborg, busserne og filialerne.

”Det lukkede magasin”, som en del af projektet, skulle placeres i det tidligere ”busmagasin”, hvor team Informationens personale hører hjemme. Teamet har været kraftigt involveret i den praktiske del af projektet.

Der skulle meget planlægning og forarbejde til før materialerne var på plads: Hvert enkelt materiale blev vurderet, om det skulle kasseres/rettes og hvilken samling det skulle flyttes til (udlån, det åbne magasin, filial, det lukkede magasin). Derefter blev hele samlingen i ”busmagasinet” rokeret og blev til det lukkede magasin. Der sker stadig løbende justeringer i samlingen, da det har vist sig, at der ikke er nok plads til nogle faggrupper, derfor har det været svært at opnå flow i selve arbejdsprocessen med påpladssætning af materialerne. Målet er at have så få samlinger, der skal afsøges for materiale, når der er reserveringer og bestillinger af medier. Optimering af interne processer koster ressourcer forud for målet.

Arrangementer

I løbet af året har en del af personalet deltaget i forberedelse (planlægning, udsmykning, lavet udstillinger til emnerne m.m.) og gennemførelse af de faste børnearrangementer biblioteket har tilbudt som f.eks. er fastelavn, midsommer, halloween, jul & Kom godt i gang m.m.

Fjernlån

Lån fra andre biblioteker er steget mærkbart – der er efterhånden mange af vores kunder, der gør brug af denne service, fordi www.bibliotek.dk er blevet et almindelig kendt redskab til bestilling af medier i bibliotekerne. Da der eksisterer en landsdækkende kørselsordning er det meget effektivt at bestille materiel i andre biblioteker til levering i bibliotekerne i Sydslesvig. Dejligt at det danske mindretal har opdaget mulighederne i denne service.

Kompetenceudvikling

En del medarbejdere er blevet oplært i brug af det nye system ”Therefore” – elektronisk journalisering og fakturaflow. Disse leverer sidemandsoplæring til resten af teamet. Der sker løbende oplæring af nye tiltag, men mangel af tid gør det svært at følge op på det.

Personaledagen den 26.11. var en meget positiv dag sammen med Jan Nørskov, der fortalte om ”Intern kommunikation” – det var vældig spændende. Han var god til at demonstrere, forklare og viderebringe budskabet om at en god intern kommunikation er meget vigtig. Der er i team-information et udbredt ønske om at arbejde videre med dette emne for at forbedre bibliotekets ”salg”.

Team Indkøb accession

Teamet samarbejder i høj grad internt med alle teams i DCB for at få den bedste service for vores kunder, dvs. at få materialerne hurtigst ud til kunden. Derfor evaluerer vi også løbende arbejdsprocesserne og prøver på at forbedre dem og udnytte de tekniske muligheder der findes.

I 2012 har biblioteket været med til at udarbejde et EU-udbud på ”Indkøb og klargøring af av-materialer”. Udbuddet er sendt ud. Kontraktstart forventes i foråret 2013.

Vedr. EU-udbuddet på ”Administration af danske og udenlandske aviser og tidsskrifter” viste det sig desværre, at leverandøren SWETS, som i 2011 vandt EU-udbuddet, ikke kunne opfylde bibliotekernes krav. SWETS kunne ikke leve op til de kontraktligt fastlagte krav. Efter flere opklarende møder med firmaet skete der ingen forbedringer, som førte til at kontrakten med dem blev opsagt pr. 31.10.2012. Samarbejdet med SWETS har været usædvanlig dårligt og teamet har brugt uforholdsmæssig mange ressourcer for at følge op på de mangler der har været. Den effektivisering og besparelse af ressourcer, som var målet med at samle samtlige tidsskriftabonnenter hos et firma viste sig desværre at blive en fuser af de helt store til skade for teamet, idet oprydningen efter denne proces desværre strækker sig langt ind i det nye år.

De samarbejdende biblioteker har besluttet ikke at gå i udbud på det område mere. DCB indgik derfor en aftale med en mangeårig leverandør af udenlandske medier og tidskrifter Bierman & Bierman, pr. 1.12.2012. Heldigvis kan vi allerede nu sige, at det er et godt samarbejde. DCB er dog knyttet til SWETS indtil videre, da DCB allerede har betalt flere abonnemeter, hvor udløbsdatoen ligger i 2013. Samarbejdet er godt, udbud sammen med andre skaber mulighed for gode priser, men kan leverandøren ikke leve op til forventningerne skaber det problemer med vidtrækkende konsekvenser.

Samarbejdet med Dansk Skoleforening vedr. katalogisering af materialer fungerer fint. Vi har katalogiseret ca. 1.850 materialer for dem i år 2012.

DCB fik en forespørgsel fra Landsarkivet Aabenraa om DCB muligvis kan katalogisere deres bogsamling. De vil gerne præsentere Landsarkivets bogsamling i et system magen til DCB's og er imponeret over vores høje niveau at katalogisere på, med deraf følgende gode søgemuligheder som resultat. Der blev udarbejdet et tilbud til dem og DCB afventer svar.

Projektet "Høj kvalitet i bibliotekets materialesamlinger" har medført at teamet har haft en forøget arbejdsbyrde, idet mange materialer fra de gamle samlinger skulle rettes til, både fysisk og i systemet.

Teamet har fået en ny cd-reparations-maskine, som kan rense flere cd-skiver ad gangen, samtidig med at den er væsentlig mere miljøvenlig.

Kompetenceudvikling i teamet er som i biblioteket som helhed gået på oplæring i brugen af "Therefore", samt løbende oplæring i nye faglige tiltag, som f.eks. ændringer i katalogiseringsregler m.m.

Ressource-optimering står permanent på dagsordenen, hvorfor aftalen med den hidtidige boghandler blev opsagt og en ny indgået. Med henblik på en glidende overgang har der været en del forberedende arbejde i teamet, som også vil strække sig ind i 2013.

En ny markedsføringsstrategi ser dagens lys

Branding, ambassadør og kernefortælling. Det var begreber, der for ti år siden ikke sagde almindelige biblioteksfolk ret meget. Men verden er anderledes i dag. Vi er afhængige af, at vore bevillende myndigheder til stadighed synes vi har noget at berige omverdenen med, og er værd at bruge penge på. At vi kan tiltrække nye brugere og udbrede kendskabet til biblioteket. Finde på nyt og i det hele taget følge med udviklingen. Derfor blev der i 2008 udarbejdet en vision for Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig. I 2010 fik vi en ny visuel identitet, en kernefortælling og en ny biblioteksindretning – og i 2012 en markedsføringsstrategi. Med alle disse tiltag har biblioteket fået et par effektive redskaber til markedsføring.

På opfordring fra ledelsen i slutningen af 2011, udarbejder PR-udvalget en markedsføringsstrategi. Med stor opbakning fra ledelsen bliver markedsføringsstrategien "**Alt er salg**" vedtaget i foråret 2012.

HR før PR

I den nye markedsføringsstrategi er der to grundtanker:

- Bibliotekets overlevelse er afhængig af bibliotekets synlighed
- Forud for PR skal der fokuseres på medarbejderne – det kaldes HR: Human Resources, det vil sige de menneskelige ressourcer.

Der skal være størst mulig overensstemmelse mellem PR og medarbejderne, ud fra en betragtning om, at "Alt er salg". Det vil sige, at enhver situation ses ud fra grundholdningen, at vi som medarbejdere altid er med til at sælge biblioteket.

Fem fokusområder

Strategien for 2012 har fokus på fem særligt udvalgte områder og begreber:

Synlighed er eksistens

Bibliotekets overlevelse afhænger af alle medarbejdere; med andre ord: Der skal opnås en klar bevidsthed om, hvad der er nødvendigt for bibliotekets overlevelse - og i sidste ende arbejdspladser.

Kursusforløb: Alt er salg – og salg er eksistens

For at skabe en ny salgsbevidsthed, vil der foregå en række kursusarrangementer. Disse arrangementer vil inspirere til en bevidstgørelse om at enhver kontakt og omtale af biblioteket, privat eller professionel, er en salgssituation.

I løbet af 2012 har der været afholdt to personaledage af tre timer. I juni gjaldt det præsentation af den nye markedsføringsstrategi for medarbejderne. Og i november var der "Intern kommunikation" på programmet. Til denne dag havde PR-udvalget hyret konsulent Jan Nørskov. Samarbejdet med Jan Nørskov fortsætter i 2013.

PR-Produkter

PR-produkter skal "sælge" biblioteket. Salget vil selvfølgelig tage sig forskelligt ud i forhold til enkelte biblioteksområder og arrangementer.

Den vigtigste indsats her var i 2012 en præsentationsfolder for biblioteket.

Bibliotekets grafiske medarbejder har derudover bl.a. designet nye bibliotekstasker, musemåtter og kuglepenne.

IT-fornyelser

Den interne kommunikation i biblioteket skal styrkes ved udviklingen af et nyt intranet. En indsats, der skal løfte informationsstrømmen fra "opslagstavle" til en levende og social web-baseret viden-portal.

I 2013 igangsættes analyse- og forarbejdet til et nyt intranet.

Evaluering – indhold & kvalitetsbedømmelse

Evaluering er noget der skal foregå hele tiden – og ikke kun når vi lige husker det...

En af PR-udvalgets medlemmer bibliotekar Karl Fischer er i gang med en Master i Oplevelsesledelse. Hans speciale handler om "evaluering". Forarbejdet til dette speciale kom på plads i 2012. I januar 2013 har PR-udvalget haft et "Fremtidsværksted", hvor konklusionen er blevet fire evalueringsmodeller/typer, som skal forsøges videreudviklet og implementeret i 2013.

TEAM IKT

Excel kursus ved Henric Andersen

I forlængelse af LEAN-projektet, der skulle optimere arrangementsplanlægningen i huset, var det nødvendigt med en opkvalificering ift. brugen af Microsoft Excel. Planen i dette projekt var i første omgang at gøre brug af Excel til planlægningen, men denne plan blev senere hen forladt til fordel for Microsoft Access (se nedenfor). Kurset har dog ingenlunde været spildt, idet Excel i forvejen bruges viden om i huset, og Team IKT kan nu være supervisor på Excel.

Præsentationsfilm om biblioteket

I forbindelse med de sydslesvigske foreningers præsentationsrunde for det nye Sydslesvig-udvalg blev det besluttet at lave en lille film om bibliotekets virke. På trods af den meget snævre tidsramme på ca. 3 uger lykkedes det et projekthold at få skrevet en drejebog og involveret de nødvendige personer. IKT stod for optagelse og redigering af den endelige film. Filmen måtte ikke vare mere end 5 minutter, hvilket betyder, at der er en del ubrugte filmklip, som måske senere kan bruges. Filmen blev modtaget med begejstring hos tilskuerne og bruges stadig i forskellige sammenhænge.

Eventstyring - database til planlægning af arrangementer

En lille gruppe bestående af Henric Andersen, Jette Madsen & Casper Schack har året igennem arbejdet på at designe en Access database til de arrangementsansvarliges krav og behov. Databasen er klar og forventes efter indledende kurser for de ansvarlige at tages i brug fra februar 2013. Formålet med at standardisere processen i forbindelse med arrangementer skulle gerne vinde tid, men at en IKT-medarbejder er blevet opkvalificeret i brugen af Access blev en god sidegevinst.

Design og layout af tryksager

Som sædvanligt bød året på mange arrangementer, der skulle markedsføres udadtil. Tre arrangementsfoldere, 170 plakater, håndsedler og billetter blev udarbejdet til formålet. Udover bibliotekets egne tryksager, stod IKT også for samtlige tryksager i forbindelse med Nordisk Informationskontors litteraturfest.nu. Her drejede det sig både om en folder, plakater, bannerreklamer til både web og print og ikke mindst design og layout af bogen "Plan B".

PR-produkter

PR-udvalget besluttede at der skulle udarbejdes en generel folder om biblioteket. Ved årets udgang så en sådan dagens lys i både en dansk og en tysk version. Derudover blev der designet og afgivet ordrer på musemåtter, kuglepenne, skilte, bæreposer og forskellige småannoncer om biblioteket – bl.a. i Flensborg Avis sommertillæg og i en DGF kalender.

Webdesign

Open Source løsninger, som bibliotekets CMS, Drupal, til styring af hjemmesideindholdet, kræver løbende opdatering og tilpasninger. Et af de moduler, som bogbuskøreplanerne på hjemmesiden styres med, blev eksempelvis forældet og skulle erstattes af et andet modul. Det krævede alt i alt en del arbejde.

Drupal blev endvidere tilpasset til at kunne vise en sløjfe med arrangementer på storskærmen i udlånet. Vi havde regnet med at kunne bruge fjernsynets egen browser, men det har vist sig ikke at være gangbart. Modulet er ellers køreklart og kan i princippet tages i anvendelse lige så snart der er fundet en egnet plads i udlånet til opstilling af en PC, der kan afvikle den flashfil, som det hele kører på. Ud over arrangementssløjfen kan TV'et benyttes til at vise DR's programmer da vi via AV-pakken fik rettighederne til live-TV. Pakken omfatter også GEMA-afgifter til arrangementer, hvilket har gjort afregningen her meget enklere.

Temadage / konferencer

Teamets medlemmer deltog i tre events, der rakte ud over den danske bibliotekariske hverdag.

EASY-day, hvor ITQ præsenterede en række rationaliseringsprodukter. Dog mest for kommuner og skoler viste det sig.

Novell Tour 2012, hvor Novell viste nye collaboration-værktøjer og virtualiseringsmuligheder. Det er områder vi vil følge nøje med i fremover.

Internet Librarian 2012, hvor biblioteksinteresserede fra over 30 lande mødtes til et par intensive dage i London. Trenden var at vi skal fokusere på rum, nærvær og samarbejde (med borgerne) og ikke være så fokuserede på de digitale muligheder.

Fælles for alle begivenhederne var, at der ud over det faglige input blev skabt kontakter og udvekslet gode synspunkter i pauserne.

KOMBIT

Der er på kommunalt niveau i Danmark i løbet af året blevet arbejdet på et udbud af et fælles bibliotekssystem. Langt hovedparten af de danske kommuner deltager i udbuddet. I Sydslesvig har vi sammen med Skoleforeningen udarbejdet en lang liste med de specielle forhold, der gør sig gældende her i landsdelen som f. eks. anderledes jura i forhold til Danmark. KOMBIT har løst de fleste udfordringer og de sidste ventes løst, men skulle vi komme i den situation at det nye bibliotekssystem ikke kan overholde tysk lovgivning, har vi lov til at trække os fra samarbejdet. Vi tror og håbe på et positivt udfald af udbuddet i forhold til vore krav og ser frem til en spændende tid.

Tekniske opdateringer og udskiftninger

Bibliotekets firewall havde efterhånden mange år på bagen, og programmet var ikke blevet opdateret de seneste 5 år. Vi har længe ledt efter en afløser og valget faldt på en Sophos, som også anvendes af Flensborg Avis og SSF/SdU. Den har lidt andre funktionsmåder end den gamle, så som forberedelse skulle vi ændre vores GroupWise system, hvilket skete hen over sommeren samtidig med at vi udvidede lagerkapaciteten på serveren. Opkoblingen til filialer og bogbusser styres nu også af Firewallen, så vi her kunne tage afsked med de 10 år gamle InterJAKs. Endelig overtog Firewallen styringen af de trådløse netværk, så vi nu har et centralt sted hvorfra alle netrelaterede begivenheder administreres. For at undgå for stor sårbarhed anskaffede vi to fysiske Firewalls, så der er en hot standby, hvis den aktive fejler. Yderligere sikkerhed fik vi da hele serverrummet fik et moderne nødstrømsanlæg. Alt udstyr er nu sikret mod overspænding, og er sikret fortsat drift i mindst 30 minutter hvis strømmen skulle forsvinde.

Undervisning

Der er udført organiseret undervisning i DDElibras grafiske brugergrænseflade, GUI, og rigtig meget individuel rådgivning – både af borgere, kolleger og skolebibliotekarer.

Team service

Nørregade 59

Moderne isolering af taget over udlånet i den gamle bygning har vist sig at være en succes. Vi har ikke kun opnået en stor besparelse på energiområdet, det har også vist sig at de automatiske vinduer der blev indbygget i stedet for de faste ruder i forbindelse med isoleringen har medført en betydelig forbedring af indeklimaet i bibliotekets udlån. Det er både medarbejdere og lånere meget glade for.

Sommer 2012 havde vi besøg af en teknisk medarbejder fra Flensborg by som skulle vurdere huset med henblik på fremtidige tilskud til vedligeholdelse af vores bibliotek. Den tekniske medarbejder havde ingen store kritikpunkter til bygningsmassen, men tilkendegav at husets brandsikkerhed absolut ikke svarede til de nyeste EU regler og love. Hans kritikpunkter var manglende flugtveje fra sale og kontorer, åbne forbindelser mellem etagerne og el installationer som ikke svarer til de nyeste bestemmelser. Biblioteket reagerede ved at hyre et arkitektfirma og en brandingeniør som udarbejder et brandbeskyttelseskoncept til hele huset. Biblioteket begyndte allerede i 2012 med gennemførelse af de første projekter og vil i 2013-2014 være klar til at kunne fremvise et sikkert hus efter de nyeste lovgivninger. Konsekvensen af disse lovmæssige krav betyder at der slækkes tilsvarende på den almindelige vedligeholdelse.

I årets løb er der udarbejdet et nyt koncept for brandsikkerheden i biblioteket som således vil være fundamentet for den fremtidige investering i bygningen, hvilket forventes at ske inden for de næste par år.

Konsekvensen af disse lovmæssige krav betyder at der slækkes tilsvarende på den almindelige vedligeholdelse

Sikkerhed

Biblioteket har i 2012 etableret en sikkerhedsgruppe som er lovpligtig efter gældende EU regler. Sikkerhedsgruppen er sammensat af en daglig leder af biblioteket, 2 medlemmer af bestyrelsen, en faglig medarbejder for arbejdssikkerhed og en læge med speciale arbejdsmedicin. Gruppen mødes 4 gange om året og har til opgave at medarbejderne trives godt og at regler og love for arbejdsmiljøet bliver overholdt.

I årets løb er der udarbejdet et nyt koncept for brandsikkerheden i biblioteket som således vil være fundamentet for den fremtidige investering i bygningen.

Udbud af strøm

Biblioteket vedtog i 2012 at gå sammen med Dansk Skoleforening omkring udbud af el. En tradition som fortsætter, fordi de hidtidige erfaringer viser, at det er lykkedes at reducere omkostninger ved fælles udbud. Udbudsmaterialet udarbejdes af Dansk Skoleforening som efterhånden har stor erfaring på området.

Forskningsafdelingen

Den 29. juni 2012 blev et skillepunkt i Studiefdelingens historie. Dagen markerede, at afdelingens leder siden 1989, Lars N. Henningsen, havde besluttet at gå på efterløn, og det blev fejret med en stor og meget velfortjent afskedsfest. Omkring 130 samarbejdspartnere og kolleger fra Syd- og Nordslesvig var mødt frem og tog i mange hjertelige taler afsked med Lars. Gennem årene har Lars ydet en meget stor indsats, og det er i væsentlig grad ham, der har opbygget det omfattende og unikke Arkiv. Ydermere har han gennem årene skrevet og redigeret flere hundrede bøger og artikler. Noget han forhåbentlig vil fortsætte med lang tid endnu.

Fra den 1. august 2012 har Mogens Rostgaard Nissen taget over som leder af Studiefdelingen og Arkivet. Han er historiker og kommer fra en stilling som lektor i regionalhistorie ved Syddansk Universitet.

Publikationer og forskning

Inden sin pensionering nåede Lars N. Henningsen at udgive bogen *I venskab og tillid. Istedløvens tilbagevenden til Flensborg i 2011/In Freundschaft und Vertrauen. Die Rückkehr des Istedt-Löwen nach Flensburg 2011*. Med til bogen hører en nyproduceret film om restaureringen af Istedløven og af transporten i 2011 til Den Gamle Kirkegård i Flensborg. Bogens fokus er således de politiske og praktiske problemstillinger i forbindelse med flytningen af løven. Bogen er udgivet sammen med Gesellschaft für Flensburger Stadtgeschichte, og den er skrevet i fællesskab med lederen af Stadtarchiv Flensburg, Dr. Broder Schwensen. Det er første gang, at Studiefdelingen har udgivet en bog sammen med Stadtarkiv, og den er således et udtryk for det gode samarbejde, der er mellem de to institutioner. Et samarbejde, der vil blive fortsat fremover.

Tidligere på året udgav René Rasmussen *Dansk i Sydslesvig 1920-1945. Slesvigske børns ferierejse 1919*, der er to dvd-film, som er baseret på arkivets samling af historiske film. I den ene film fortælles historien om det danske mindretal 1920-1945 ud fra samtidige film, mens den anden film fortæller historien om de første sydslesvigske ferie børns rejse fra Flensborg til Danmark i 1919.

I efteråret udgav afdelingen sin første e-bog. Bogen *Karikaturtegninger og Danmarkshistorie 1880-1945* er skrevet sammen med studerende ved Syddansk Universitet, og den er udgivet i samarbejde med lektor Lars Johnsen. Bogen kan downloades gratis fra vores hjemmeside. I

bogen har vi brugt karikaturtegninger fra denne periode til at skrive historie ud fra. Med bogen har vi desuden opnået nyttig erfaring med at skrive en e-bog.

Samlingerne

I løbet af 2012 har der igen været en stor tilvækst til arkivet. Vi har modtaget 40 enkelt-afleveringer, der samlet udgør knap 23 løbende meter. Desuden har vi modtaget ca. 5.000 billeder samt film og lydbånd. I løbet af 2012 er der blevet scannet og registreret ca. 2.200 billeder, ligesom alle vore arkivfortegnelser er blevet registreret i Arkibas.

Formidling

I løbet af 2012 har især Lars N. Henningsen holdt talrige foredrag i Sydslesvig og over hele Danmark, ligesom Mogens R. Nissen i løbet af efteråret har holdt flere foredrag i forskellige sammenhænge. I forbindelse med præsentationen af bogen om Istedløven blev der afholdt et arrangement sammen med Dr. Broder Schwensen og Stadtarchiv den 24. juli. Den 7. september blev der afholdt et nyt arrangement sammen med Stadtarchiv om Flensborg-digteren Heinrich Harries i anledning af, at det i 2012 var 250 år siden digteren blev født. I løbet af december er der desuden skrevet 10 kronikker i Flensborg Avis, der er baseret på artikler fra e-bogen om karikaturtegninger.

Administrationen

Personale

Lønogholderi, personaleledelse, sekretariat, finansogholderi, økonomi og ledelse samt kontakt til politikken henhører under administrationen.

2012 har på alle måder været en udfordring både pga. personalsituationen og de udviklingsarbejder, der er pågået.

For at tilpasse organisationen til fremtidens opgaver er det besluttet, at ledelsen fremover kun består af 2 chefer, der har delt opgaverne og ansvarsområderne imellem sig. Der er pågået en analyse af fremtidens behov til drift af et bibliotek og konklusionen er at besættelsen af de vakante stillinger vil blive slået op med ønske om gode digitale kompetencer med henblik på opgradering af biblioteket på dette område.

Der blev indgået aftale med Lohndirekt om outsourcing af lønarbejdet med opstart pr. 1. januar 2013. Biblioteket har store forventninger om dette samarbejde og det er aftalt at der løbende skal ske en evaluering af samarbejdet så der ad den vej kan skabes en varig aftale og ikke kun en etårig aftale som der nu er indgået.

Hele året har der været ført forhandlinger med Dansk Magisterforening om en fælles aftale vedrørende overenskomstforholdene for vores ansatte under Dansk Magisterforening. Grundet barselsorlov og sygdom er aftalen ikke underskrevet i 2012. Når aftalen underskrives primo 2013 har biblioteket overenskomster på alle ansættelsesområder i virksomheden.

Kurser

Personaledagene den 22. juni samt den 26. november med Jan Nørskov, som gik på "Intern kommunikation" var rigtig positive. Der er givet udtryk for flere interne kurser både fagligt og personligt relateret, hvilket der også er planlagt som følge af markedsføringsstrategien.

Kompetenceudvikling på alle områder står skrevet med store bogstaver og herunder dokumenteres medarbejdernes aktiviteter for hele året 2012

Dato	Titel	Sted	Afdeling
31/1 2012	K-Forum	København	Formidling

3/2 2012	uddannelse modul 3	Roskilde	Formidling børn
6-10/2 2012	Grundlagen des Arbeits- und Betriebsverfassungsrechts	Hamburg	Service
6-10/2 2012	Grundlagen des Arbeits- und Betriebsverfassungsrechts	Hamburg	Personale
24/2 2012	uddannelse modul 3	Roskilde	Formidling børn
8-9/3 2012	uddannelse modul 3	Roskilde	Formidling børn
16/3 2012	Kursus det gode Liv	Vejle	Formidling børn
21-23/3 2012	Fachkräfte f. Arbeitssicherheit - Optimierung der betrieblichen Praxis	Gevelinghausen	Service
23/3 2012	uddannelse modul 3	Roskilde	Formidling børn
26-27/3 2012	Førstehjælpskursus		service
26-27/3 2012	Førstehjælpskursus		service
29/3 2012	BITA - Faggruppe for bibliotekarer i tværkulturelt arbejde	Odense	Formidling børn
13/4 2012	uddannelse modul 3	Roskilde	Formidling børn
18-19/4 2012	Førstehjælpskursus		service
25/4 2013	Palles Gavebod CMS	Vejle	Formidling børn
25-26/4 2012	Palles Gavebod CMS	Vejle	Formidling børn
27/4 2012	uddannelse modul 3	Roskilde	Formidling børn
3/5 2012	BR		BR
7-8/5 2012	Lean Manager Diplom	Vejle	Inkøb/Acc
21-23/5 2012	Lean Manager Diplom	Vejle	Information
4-6/6 2012	BR - Burn out	Hamburg	BR
4-6/6 2012	BR - Burn out	Hamburg	BR
11-13/6 2012	Lean Manager Diplom	Vejle	Information
21/6 2012	DDELibra	Vejle	Information
25/6 2012	uddannelse modul 3	Roskilde	Formidling børn
20-22/8 2012	BR - Mobbing	Rostock	BR
20-22/8 2013	BR - Mobbing	Rostock	BR
5/9 2012	Fleksible bibliotekstilbud i landdistrikterne	Fredericia	Slesvig
5/9 2012	Die Pflicht des BR zur wirtschaftlichen Amtsführung	Hamburg	Personale
12-14/9 2012	BR - Konfliktberatung I	Hamburg	BR
19-20/9 2012	Procesfacilitator	Skanderborg	Administration
19-21/9 2012	BR - Der erfolgreiche Arbeitsschutzausschuss	Bad Bramstedt	BR
19-21/9 2012	BR - Der erfolgreiche Arbeitsschutzausschuss	Bad Bramstedt	BR
24-28/9.2012	BR - Verfahren vor dem Arbeitsgericht	Slesvig	BR
24-28/9.2012	BR - Verfahren vor dem Arbeitsgericht	Slesvig	BR
11/10 2012	Procesfacilitator		Administration
26/10 2012	Procesfacilitator		Administration
29-30/10 2012	Førstehjælpskursus	Flensborg	Administration
29-30/10 2012	Førstehjælpskursus	Flensborg	service
5-7/11 2012	BR - Konfliktberatung II	Hamburg	BR
5-7/11 2012	BR - Konfliktberatung II	Hamburg	BR
9/11 2012	Procesfacilitator	Vejle	Administration
5/12 2012	Aktuelles zum Jahreswechsel 2012/2013	Hamburg	Personale
10/12 2012	Procesfacilitator	Vejle	Administration
10-12/12 2012	BR - Konfliktberatung III	Hamburg	BR
10-12/12 2012	BR - Konfliktberatung III	Hamburg	BR

BR

Samarbejdet med Bedriftsrådet har været præget af diskussionen omkring LoB og måden at beregne arbejdsdage hhv. feriedage på. Der har været afholdt et enkelt møde mellem bibliotekets formandskab og Bedriftsrådet, mens den daglige ledelse og Bedriftsrådet har forsøgt at afholde månedlige møder, hvilket har været vanskeliggjort af den personalemæssige situation.

Ved årets udgang har vi flere forhold, som pt. undergår grundig diskussion mellem BR og den daglige ledelse med henblik på at opnå en god løsning for bibliotek og medarbejdere. Med henblik på fortsat udvikling af det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø blev det i 2012 vedtaget, at der skal gennemføres en trivselsundersøgelse ved Biblioteket. Netop på dette område vil virksomheden følge den praksis, der er på offentlige arbejdspladser i Danmark.

Therefore – elektronisk journalisering

I januar startede installationen af i første omgang med indscanning af dagens post og efterfølgende postmodtageres arkivering i Therefore. Der er blevet gennemført sidemandsoplæring hele året. Leverandøren af systemet har sammen med sekretæren udarbejdet vejledninger i brugen af Therefore – til offentliggørelse på det interne intranet i HHH, så hver enkelt skulle være selvhjulpne i brugen af den elektroniske journalisering.

Midt på året blev Therefore Fakturaflow installeret. Det betyder at fakturaer bliver indscannet og papirudgaven går ikke videre til den attestations hhv. anvisningspligtige i fysisk udgave, men derimod i digital udgave. Den fysiske udgave af fakturaen gemmes dog, fordi den tyske lovgivning forlanger at originalen kan fremvises.

Når fakturaen er attesteret hhv. anvist digitalt går den automatisk videre til bogføring og betaling.

At få denne proces til at fungere har kostet mange personaleressourcer i bogholderiet, men ved den endelige ibrugtagning af systemet viser der sig gode besparelser i form af tid og sikker genfindning af evt. forsvundne fakturaer, idet flowet viser, hvor den pågældende faktura befinder sig.

Endnu en effektiviseringsproces er gennemført med succes og til glæde for brugerne internt. Når en proces med mange udfordringer undervejs alligevel lykkes er glæden ved resultatet meget stor.

Politikken

Politisk har der været afholdt orienteringer om bibliotekets opgaver, økonomi og udviklingstendenser for såvel det nye Sydslesvigudvalg som for SSW-politikere. For ikke altid at stå med Powerpoint, pegepind og en masse ord lod biblioteket filmmediet tale. Egne medarbejdere producerede på no-time en lille drejebog og optog en lille film på nogle få minutter, hvor medarbejderne fortalte om de enkelte vigtige faglige indsatsområder. Bibliotekets formand havde på det pågældende møde forud for filmen redegjort for visionen for biblioteket, udfordringerne på det digitale område i biblioteksverdenen fremover samt det stadigt stigende behov for nye kompetencer for at kunne følge bibliotekernes udvikling fra at være en samling bøger til at blive den offentlige dagligstue. Den lidt alternative måde at fremlægge/ orientere på blev modtaget meget positivt.

Ved et SSW-arrangement i Husum fik kredsdays- og kommunerådsmedlemmer en orientering om bibliotekets ansøgningsproces med henblik på at opnå tilskud i kommuner og kredse, som betjenes af eller gør brug af mindretallets biblioteksvæsen.

Der er stor forståelse for metoden omkring ansøgningerne, men der er lang vej til at opnå økonomisk ligestilling med flertalsbefolkningens biblioteksvæsen, bortset fra i kredsdagen i Nordfrisland og i Nibøl.

Adskillige kommuners forvaltning er blevet rådgivet omkring talmaterialet, som medsendes de årlige ansøgninger om tilskud. Mange SSW-politikere er blevet vejledt og understøttet i deres argumentation for ligestilling af tilskuddet til det danske bibliotek i forhold til det tyske.

Desværre er der meget lang vej til at vinde forståelse for denne argumentation.

Det har dog været meget oplivende at få tilbageført 15 %-reduktionen i tilskuddet fra Landet Slesvig-Holsten i 2012 med virkning fra 2013. SSW'erne i Landdagen bakker som vore politikere i kredsdays, kommuneråd og i Danmark helt fantastisk op om bibliotekssagen. Tak til samtlige politikere for jeres engagement og opnåede resultater.

DANSKURSER

Antallet af kursister til danskkurserne er desværre for nedadgående, hvilket bl.a. tilskrives den finansielle afmatning i samfundet samt manglende arbejdspladser i Danmark.

For at øge antallet af kursister er markedsføringen kommet under lup og DCB er blevet mere synlig på nettet. Samtidig vil der ske en udbygning af det højeste undervisningsniveau, hvor fokus vil være mere dansk kultur og flere emner relateret til hverdagen i det danske.

Folkeuniversitetet i Sydslesvig.

Som en del af folkeoplysningen i Danmark kan der afholdes folkeuniversitetsforelæsninger i Sydslesvig med tilskud via Folkeoplysningsloven.

Biblioteket er sekretariat for Sydslesvigs Folkeuniversitet, hvor samtlige foreninger i Sydslesvig kan tilmelde sig & bestille forelæsninger indenfor Folkeuniversitetets rammer omkring folkelig forskningsformidling.

Det benytter Historisk Samfund, Kirkehøjskolen, Sydslesvigsk Forening og Borgerforeningen samt Bibliotekerne sig flittigt af.

I 2012 blev der afholdt 14 forelæsninger i hhv. Duborg-Skolen, Flensborghus, på Christianslyst, i Borgerhuset i Harreslev og i Flensborg Bibliotek. 558 lyttede til forelæsninger spændende over emner som De Vestindiske øers historie og øernes tilknytning til Flensborg, danske haver gennem 200 år, Grundtvigs menneskesyn og dannelsesstanke, straffelejren Fårhus & meget meget mere.

Aktiviteterne i Sydslesvigs Folkeuniversitet har i flere år ligget mellem 10 & 20 forelæsninger.

Antallet af foredrag og arrangementer i det danske mindretal som helhed betyder at der ikke arbejdes intensivt med udbud af flere aktiviteter. Men Biblioteket er meget opmærksom på, når der opstår debatter, som kan suppleres af viden ved en videnskabelig forelæser på det pågældende område. Som eksempel kan nævnes interessen for det arktiske område og debatten omkring udvinding af råstoffer.

Sydslesvigs Folkeuniversitet er en integreret del af bibliotekets arrangementsvirksomhed. Bibliotekschefen er engageret i det organisatoriske arbejde i Folkeuniversitetskomiteen, placeret ved Folkeuniversitetscentret Skærum Mølle.

Nordens Hus

En arbejdsgruppe bestående af formanden og næstformanden for biblioteket, formanden for Nordisk Informationskontor og sidstnævntes daglige leder sammen med bibliotekschefen har i 2012 arbejdet med et forprojekt til et "Nordens Hus", som desværre blev afvist af Sydslesvigudvalget i efteråret 2011. Ved Sydslesvigudvalgets besigtigelsestur i juni 2011 blev idéen om et forprojekt så præsenteret. Parallelt med denne præsentation blev der arbejdet med at inddrage Nordisk Råds danske delegation samt Nordisk Råds Præsidium i finansiering af et forprojekt til opgradering af Nordisk Informationskontor.

Dette forprojekt præsenterede arbejdsgruppen både for Nordisk Råds danske delegation og Nordisk Råds Præsidium, men ligeledes uden held pga. markante besparelser fra Danmark på nordisk arbejde de kommende år.

Arbejdsgruppen har præsenteret idéen for samtlige danske organisationer i Sydslesvig med henblik på at etablere samarbejde/partnerskaber om idéen med at formidle de nordiske

modeller for kultur, sundhed, miljø og meget mere for publikum i grænselandet samt et europæisk publikum.

For at indhente inspiration og erfaring fra andre Nordens Huse var arbejdsgruppen på studietur til Færøerne i september 2012. Arbejdsgruppen har ligeledes aflagt Det grønlandske hus i Odense besøg. Begge steder fik gruppen massevis af inspiration og andre kulturkæmperes erfaringer med i ballasten.

Det var markant at erfare at et Nordens Hus har stor indflydelse på den lokale kunst, skaber opmærksom langt ud over det lokale og er med til at generere og aktivere nye initiativer på tværs af samarbejdspartnere, når det laves rammer til kunst- og kulturudøvelse. Nordens Hus i Sydslesvig har et ønske om at kunne blive en sådan kulturmotor, fordi Central-europa ofte vender blikket mod nord vedrørende løsningsmodeller på mange forskellige områder, så der arbejdes fortsat politisk på at skabe kontakter og nyt, inspirerende indhold indenfor de eksisterende fysiske rammer på vej mod endemålet: Nordens Hus fyldt med nordiske sprog og kulturelle oplevelser, levende værksteder, kunststillinger med tilhørende skoletjeneste, politiske konferencer om miljø, sundhed, bymiljøer & meget mere og selvfølgelig i samarbejde med alle de interessenter der måtte være i og uden for mindretallet. Nordisk Informationskontor og Dansk Centralbibliotek ønsker at nå målet via delmål. Elefanten spises ikke i en mundfuld men tages i småbidder.

Biblioteket i tal 2012

Besøgstal

Besøgstillene på bibliotekerne i Danmark er stigende. Det gør sig desværre ikke gældende i Sydslesvig, idet der er et minimalt fald i besøgende 0,36 % i Flensborg. Desværre har tælleapparatet i filialerne været ude af funktion i 2012, hvorfor der ikke foreligger eksakte besøgstal for filialerne Husum og Slesvig.

Dog er der foretaget stikprøver om lørdagen i Slesvig, hvor der gennemsnitlige besøgstal er lige godt 10 lånere /lørdag i vinterhalvåret.

I filialen i Husum er der foretaget manuel tælling ved medarbejderne og denne statistik fremviser et besøgstal på 5.779 for hele året 5.763 i 2011.

Udlån

Udlånet udviser en faldende tendens generelt, men der er forskelle indenfor de forskellige betjeningsområder.

For børnebøgernes vedkommende ses et lille fald på 2,1 %, mens der på voksenmaterialerne er en reduktion i udlånet på 6,6%. I Den Slesvigske Samling må udlånet siges at være på status quo. Interessant er det at iagttage en voldsom stigning på 15,2 % i medier bestilt i andre biblioteker. Det sidste hænger selvfølgelig sammen med at brugerne har taget www.bibliotek.dk til sig og researcher samt bestiller direkte i denne base med levering via betjeningsstederne i Sydslesvig.

På de respektive betjeningssteder er der en interessant udvikling, idet bogbusserne mønstrer en fremgang på 8,58 % i forhold til året forinden. De negative konsekvenser af den organisatoriske omlægning af bogbusteamet til hhv. børne- og voksenteam som blev foretaget i 2011 er hermed indhentet.

I fællesbiblioteket i Egernfærde har brugerne også taget flere medier med hjem end året i forvejen – 1,1 %.

På disse to betjeningssteder udføres en meget personlig betjening, idet brugerne møder de samme mennesker, hvilket tilsyneladende er en fordel. Det kan vi ikke dokumentere som

årsag til udlånsfremgangen, men vi ved fra brugernes positive tilkendegivelser i mails, at de er meget glade for den personlige service bogbusserne leverer.

Desværre ses der voldsomme fald i udlånet i filialerne i både Husum og Slesvig. Forklaringen i Slesvig har vi i form af lånernes udtalte utilfredshed med det alt for lille biblioteksrum og som følge deraf også alt for lille medieudbud. Brugerne føler sig ikke godt tilpas, når man er så tæt på personale og andre brugere og biblioteket er i stedet for at finde medierne på hylderne. Desuden er det overhovedet ikke muligt at gennemføre børnearrangementer i biblioteksrummet, hvorfor det er meget vanskeligt at markedsføre bibliotekets tilbud på arrangementssiden i hverdagen – det gælder også voksenarrangementer, fordi de øvrige lokaler i Slesvighus er yderst vanskelige at disponere over. Konsekvensen heraf er, at biblioteket er interesseret i at finde en løsning med et væsentlig større biblioteksrum til glæde for brugerne.

At udlånet er faldet så voldsomt i Husum er der ikke en umiddelbar forklaring på, men da Vestkysten udover bogbusbetjening selvfølgelig også skal have et fast betjeningssted forsøges der i 2013 med en særlig indsats for Husum Bibliotek både hvad angår biblioteksrummet og personalesituationen.

Uanset udlånsfaldet viser besøgstallet et behov for et bibliotek.

Medietyperne udviser ligeledes interessante oplysninger i udlånet. Der er et fald på 2,45 % i udlånet af fysiske bøger og ligeledes er det samlede udlån af nye medier faldet fra 162.116 enheder til 154.026. Omkring de såkaldte nye medier er det tydeligt at bånd og cd er mindre attraktivt at låne, mens der er stigende interesse for billedmedierne video og dvd.

E-bøger

Lånerne har taget e-bogen til sig. I 2012 blev der udlånt 1359 stk. fordelt på 1091 forskellige titler. Vi kunne følge udlånet i 2012 i en opad gående kurve. I 8 ud af 10 måneder inden 1. november, stødte vi på det på det givne tidspunkt mod vores udlånsloft. Det betyder at vi løbende reviderer og omprioriterer materialeanskaffelser.

Desværre opstod der en konflikt mellem de store forlag og bibliotekerne omkring udbud af e-bøger, således at udbuddet af titler faldt til næsten halvdelen ved årets udgang. Det har selvfølgelig afsmittende virkning på brugernes glæde ved tilbuddet, hvilket de udtrykker med at der ikke er så meget at komme efter, når de store forlag ikke bidrager.

Nu afventes nye forsøg via centralbiblioteket i Vejle samt ny teknik til download/streaming.

Elektronisk bestilling

Bibliotek.dk er og bliver en succes for bibliotekerne – også i Sydslesvig. Her gives adgang til samtlige danske bibliotekers bestand med mulighed for at bestille det ønskede til enten reservering i eget bibliotek eller levering i eget bibliotek.

Dansk Centralbiblioteks brugere benytter denne mulighed for at fremfinde de ønskede medier i højere og højere grad.

En stigning i bestillinger på 15,9 % fra 2011 til 2012. Dog er der også lidt malurt i bægeret, idet nogle brugere – i form af den lette adgang til bestilling – overvurderer deres mediebehov og undlader at afhente det bestilte, hvilket selvfølgelig påfører bibliotekerne unødige udgifter. Nogle biblioteker har derfor indført en adfærdsregulerende afgift i form af dækning af porto-udgifter i forbindelse med bestilling hhv. afhentning af bøger bestilt i andre biblioteker.

Første skridt i DCB vil være at gøre opmærksom på problematikken i en oplysningskampagne og dermed forhåbentlig minimere problemet.

Bestillinger fra andre biblioteker til Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig er status quo i forhold til året i forvejen.

Takket være en høj automatiseringsgrad i forvaltningen af disse bestillinger i bibliotekssystemet er det muligt at håndtere stigningen.

Arrangementer

Med en vision om et oplevelsesbibliotek står arrangementer og events som en vigtig søjle i det samlede biblioteksarbejde. Sammenlagt for hele mindretallets biblioteksvæsen er der gennemført 326 arrangementer – lige fra enkeltmandsundervisning i IT -læring til foredrag med 110 deltagere.

Biblioteket gennemfører mange rundvisninger i såvel børne- som voksenområdet og i Den Slesvigske Samling. Gæsterne kommer fra Grænseforeninger i hele Danmark, danske og tyske biblioteker, danskursister, daghøjskoler, lokalhistoriske foreninger m.v. Ligeledes fylder biblioteksorienteringer også godt i statistikken for arrangementer. Bogg bussens aktiviteter i forskellige sammenhænge virker som en magnet, idet der i gennemsnit er 58 brugere ved hver aktivitet. Og caféen i Husum bibliotek er ligeledes et samlende element – måske mest socialt – med gennemsnitlig 52 deltagere hver uge.

Udstillinger

Udstillinger tælles ikke særskilt for biblioteket, idet disse besøgstal indgår i samarbejdspartnersnes statistik, f. eks. Sydslesvigs Dansk Kunstforening og Nordisk Informationskontor, selvom Biblioteket også er medarrangør.

Biblioteket arrangerer også udstillinger af forskellig art i udlånet og i Den Slesvigske Samling samt i Informationen. På disse steder er det ikke muligt at tælle særskilt.

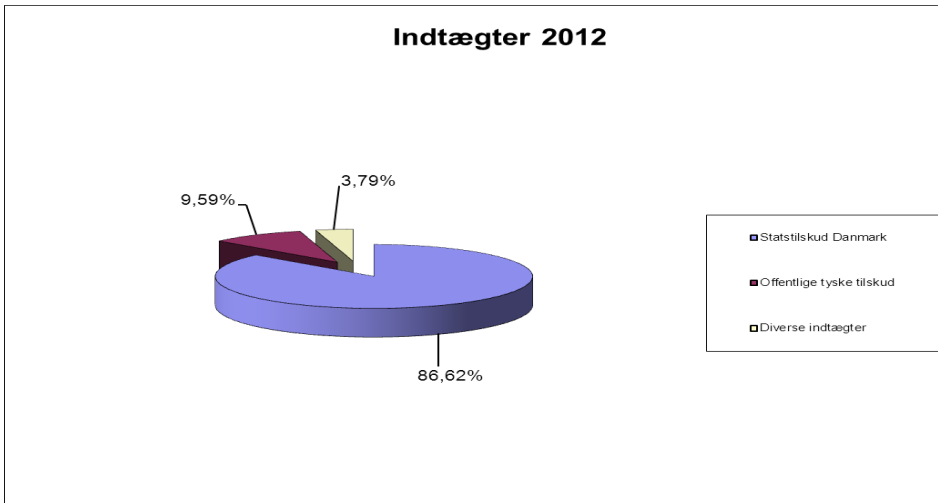
Tal er god kvantitativ dokumentation, men gør det ikke alene i vurdering af bibliotekstilbuddene. Kvalitet og relevans i forhold til publikum er afgørende for en fortsat tiltrækning. Derfor arbejdes der løbende med udvikling af tilbuddene, markedsføring deraf og evaluering af tilbuddene for at rette ind i forhold til den konstruktive kritik.

Økonomi

Indtægterne udviser merindtægter på 60.000 € i forhold til budgetteret. Udgifter udviser mindre forbrug på 114.000 €, hvilket bl.a. skyldes stop af forskellige aktiviteter pga. indtrufne omstændigheder omkring mulighed for flytning af en biblioteksfilial, hvorfor investeringer i den ville være halsløs gerning. Derudover har der været vakancer i flere stillinger med henblik på at få en fremadrettet stillingsbesættelse med fokus på digitale kompetencer og viden indenfor digital formidling.

Tilskud/indtægter

Tilskuddene fordeler sig som tidligere år med langt hovedparten fra Danmark. Endnu en gang er det lykkedes de aktive kommunalpolitikere i SSW ude i kommunerne at hente større tilskud til mindretallets biblioteksvæsen end budgetteret. Dog er det nu en kendsgerning at det kommunale tilskud er faldet fra 87 til 79t € på et år. En tendens der må formodes at fortsætte. På indtægtssiden er det forbavsende at danskurserne har holdt skansen. Der er ydet et formålsbestemt tilskud fra forskellige fonde til et klimaskab til Den Boghistoriske Samling. Disse to forhold er årsag til væsentlig større øvrige indtægter end budgetteret.

Udgiftsfordeling

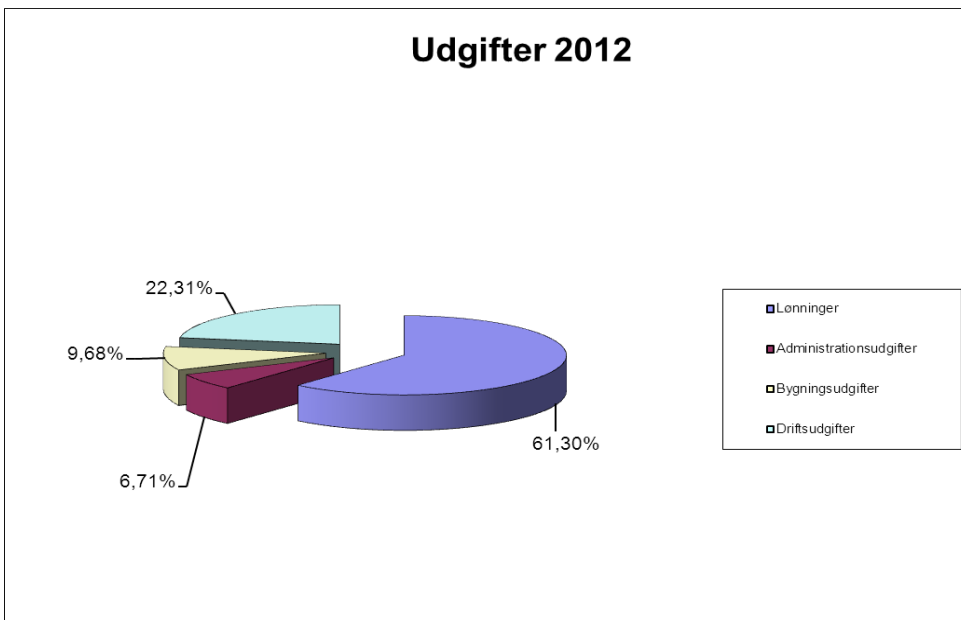
Biblioteket har en målsætning om højst at anvende 2/3 af budgettet til personale. Da 2012 har været præget af vakante stillinger og udfordringer med at få en stilling besat er der markant afvigelse fra denne målsætning.

Det mindre forbrug der har været på personale er så blevet anvendt til investeringer i medier og inventar samt renovering af bygningen Nørregade 59 med henblik på at opfylde brandsikring og arbejdsmiljøkrav.

Kravet omkring brandsikring af både flugtveje og udskiftning af elevator har betydet at der er visse planlagte bygningsmæssige vedligeholdelsesopgaver af ikke pålagt karakter, som det har været nødvendigt at skubbe foran sig.

I 2013 forventes det samme at ville gøre sig gældende, idet brandmyndighederne primo 2013 vil aflevere en total rapport på krav til bygningsmaterien.

Ledelsen lægger stor vægt på at opfylde myndighedskrav.

Afslutning

Ovennævnt dokumenterer stor aktivitet i biblioteksvirksomheden udover resultataftalen, som for 2012 har opnået følgende fordeling i målopfyldelse på biblioteksområdet: 75 % er helt

opfyldt, 15 % er delvist opfyldt og 10 % er ikke opfyldt. Forskningsafdelingen har meget flot opnået 100 % målopfyldelse. Under de givne omstændigheder anses dette resultat for meget tilfredsstillende.

2012 har som tidligere nævnt været præget af turbulens på flere fronter. Det har sat sine spor i hverdagen. Livet i biblioteket har også båret præg af mange gode oplevelser, hvilket takket være medarbejdernes gejst og vilje til at trække læsset – også i vanskelige situationer har medført et utal af positive tilkendegivelser fra brugerne, såvel på mail, via Facebook og ved direkte udsagn i samtaler med såvel medarbejdere, politikere som ledelsen.

En stor tak skal lyde til medarbejdernes engagement, til politikernes, det gælder såvel de danske som SSW'ernes, forståelse for bibliotekssagen og deres vilje til at arbejde konstruktivt for gode bevillinger til både drift og udvikling samt projektmidler. Sponsorere har betænkt biblioteks- og arkivvæsenet, hvilket der er stor taknemmelighed for.

Biblioteksbestyrelsens medlemmer trækker på samme hammel som de faglige ønsker omkring udvikling af Dansk Centralbibliotek og dets bevægelse hen imod et nyt fysisk biblioteksvæsen præget af massevis af virtuelle og digitale tilbud samtidig med at biblioteket fortsat hviler på traditionen og følger udviklingen mod den fremtid vi alle bliver en del af.

2012 står som endnu et positivt år i mindretallets biblioteksvæsen takket være politikernes støtte, medarbejdernes store indsats, brugernes ros til bibliotekstilbuddene, så 2013 går i møde med lyst til endnu et udfordrende år med flere store projekter ved siden af den daglige drift.